

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2015. gada 26. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 288. panta trešā daļa — Maksājumu kavējumu novēršana komercdarījumos — Direktīva 2000/35/EK — 2., 3. un 6. pants — Direktīva 2011/7/ES — 2., 7. un 12. pants — Dalībvalsts tiesiskais regulējums, kas varētu valsts kreditoram nelabvēlīgi grozīt tāda prasījuma procentus, kurš radies pirms šīm direktīvām

Lieta C-104/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Corte suprema di cassazione* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 28. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 5. martā, tiesvedībā

Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali

pret

Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi, preventīvās vienošanās ar kreditoriem procesā,

Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. O’Kifs [*A. Ó Caoimh*], tiesneši E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] (referents) un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi* vārdā – *D. Santosuosso* un *G. Niccolini, avvocati*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino, avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *G. Zavvos*, pārstāvis, kam palīdz *A. Franchi, avvocatessa*,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 29. jūnija Direktīvas 2000/35/EK par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos (OV L 200, 35. lpp.) 2., 3. un 6. panta, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Direktīvas 2011/7/ES par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos (OV L 48, 1. lpp., un labojums OV 2012, L 233, 3. lpp.) 2., 7. un 12. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali* (Lauksaimniecības, pārtikas un mežsaimniecības politikas ministrija, turpmāk tekstā – “ministrija”) un *Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl* (Itālijas lauksaimniecības kooperatīvs), preventīvas vienošanās ar kreditoriem procesā (turpmāk tekstā – “*Federconsorzi*”), un *Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi* (*Federconsorzi* kreditoriem nodoto aktīvu likvidācija tiesas ceļā) par kāda *Federconsorzi* prasījuma pret ministriju procentiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2000/35, kas tika atcelta ar Direktīvu 2011/7 no 2013. gada 16. marta, 1. pantā bija paredzēts, ka šo direktīvu piemēroja visiem maksājumiem, kas tiek veikti kā atlīdzība komercdarījumos. Atbilstoši tās 2. pantam ““komercdarījumi” ir darījumi starp uzņēmumiem vai starp uzņēmumiem un valsts iestādēm, kuri izraisa preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību”.
- 4 Direktīvas 2000/35 3. pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums gādāt, lai kreditoram ir tiesības uz procentiem par kavētu maksājumu tādā mērā, kādā viņš ir izpildījis savas līgumsaistības un juridiskos pienākumus un nav saņēmis attiecīgo summu laikā, ja vien debitors ir atbildīgs par nokavējumu, un tajā ir noteiktas normas par procentu maksājamības dienu un to likmes noteikšanu. Šī 3. panta 3. punkts ir izteikts šādi:

“Dalībvalstis paredz, ka nolīgums par maksājuma dienu vai par kavēta maksājuma sekām, kas neatbilst 1. punkta b) līdz d) apakšpunkta un 2. punkta noteikumiem, nav jāizpilda vai tas ir par iemeslu prasībai par zaudējumu atlīdzību, ja, ņemot vērā visus lietas apstākļus, tai skaitā labu tirdzniecības praksi un ražojuma īpašības, nolīgums ir redzami netaisns pret kreditoru. Nosakot, vai līgums ir redzami netaisns pret kreditoru, ņem vērā, *inter alia*, vai debitoram ir objektīvs iemesls novirzīties no 1. punkta b) līdz d) apakšpunkta un 2. punkta noteikumiem. Ja ir noteikts, ka šāds nolīgums ir redzami netaisns, piemēro likumā noteiktos noteikumus, ja vien valsts tiesas nenosaka atšķirīgus un taisnīgus nosacījumus.”

- 5 Minētās direktīvas 6. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2002. gada 8. augustam izpildītu šīs direktīvas prasības. [..]

[..]

2. Dalībvalstīs var palikt spēkā vai stāties spēkā noteikumi, kas ir labvēlīgāki kreditoram, nekā šīs direktīvas izpildei vajadzīgie noteikumi.

3. Transponējot šo direktīvu, dalībvalstīs var neparedzēt:

[..]

b) līgumus, kas ir noslēgti pirms 2002. gada 8. augusta [..]

[..].”

6 Savukārt Direktīvas 2011/7 1. pantā ir noteikts:

“1. Šīs direktīvas mērķis apkarot maksājumu kavējumus komercdarījumos, lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, tādējādi veicinot uzņēmumu un jo īpaši MVU konkurētspēju.

2. Šo direktīvu piemēro visiem maksājumiem, ko veic kā atlīdzību komercdarījumos.

[..]”

7 Direktīvas 2011/7 2. panta 1. punktā norādītā “komercdarījuma” definīcija ir identiska iepriekš Direktīvā 2000/35 sniegtajai.

8 Direktīvas 2011/7 7. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstīs paredz, ka līguma noteikums vai prakse attiecībā uz maksājuma dienu vai termiņu, nokavējuma procentu likmi vai atgūšanas izmaksu kompensāciju nav izpildāma vai rada iemeslu prasībai par zaudējumu atlīdzību, ja tā ir redzami netaisna pret kreditoru.

Nosakot, vai līguma noteikums vai prakse ir redzami netaisna pret kreditoru šā punkta pirmās daļas nozīmē, ņem vērā visus lietas apstākļus, tostarp:

a) jebkādu tādu būtisku novirzi no labas tirdzniecības prakses, kura ir pretēja labai ticībai un taisnīgai darījumu veikšanai;

b) ražojuma vai pakalpojuma īpašības; un

c) to, vai parādniekam ir objektīvs iemesls novirzīties no likumisko nokavējuma procentu likmes, no 3. panta 5. punktā, 4. panta 3. punkta a) apakšpunktā, 4. panta 4. punktā un 4. panta 6. punktā minētā maksājumu termiņa vai no 6. panta 1. punktā minētās fiksētās summas.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā uzskata, ka redzami netaisns ir līguma noteikums vai prakse, kas izslēdz nokavējuma procentus.

3. Šā panta 1. punkta nolūkā prezumē, ka redzami netaisns ir līguma noteikums vai prakse, kas izslēdz 6. pantā minēto atgūšanas izmaksu kompensāciju.

[..]”

9 Šīs direktīvas 12. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2013. gada 16. martam izpildītu 1. līdz 8. panta un 10. panta prasības. [..]

[..]

3. Dalībvalstis var palikt spēkā vai stāties spēkā noteikumi, kas kreditoram ir labvēlīgāki nekā šīs direktīvas prasību izpildei vajadzīgie noteikumi.

4. Transponējot šo direktīvu, dalībvalstis lemj par to, vai to attiecināt uz līgumiem, kas noslēgti pirms 2013. gada 16. marta.”

Itālijas tiesības

- 10 Pēc Otrā Pasaules kara Itālijas iestādes izveidoja centralizētu pārvaldības sistēmu apgādei ar graudaugiem un citiem lauksaimniecības produktiem, ko regulēja 1948. gada 23. janvāra Likumdevīgais dekrēts Nr. 169 par to, ka valsts uzņemas saistības, kas izriet no graudaugu, blakusproduktu un citu produktu, kuri paredzēti maizes cepšanai un pārtikas makaronu ražošanai, importa no 1946.–1947. graudaugu ražas gada (*decreto legislativo n. 169 – Assunzione a carico dello Stato dell'onere risultante dalle importazioni di cereali derivati e prodotti comunque destinati alla pani-pastificazione a decorrere dalla campagna cerealicola 1946/47*), vēlāk – 1957. gada 22. decembra Likums Nr. 1294 par izejvielu, pārtikas produktu un citu nepieciešamības produktu iepirkumiem ārzemēs valsts vārdā (*legge n. 1294 – Acquisti dall'estero per conto dello Stato di materie prime, prodotti alimentari ed altri prodotti essenziali*, 1958. gada 13. janvāra GURI Nr. 9).
- 11 Šajā tiesiskā regulējuma ietvarā obligātā šo pārtikas produktu krājumu pārvaldība tika uzticēta esošajām lauksaimniecības organizācijām, kas izveidotas kooperatīvo sabiedrību formā katrā provincē. *Federconsorzi* bija valsts līmenī izveidota organizācija, kurā bija apvienoti visi šie kooperatīvi, kuriem valsts bija uzticējusi nodrošināt apgādi ar pārtikas produktiem, nosakot pienākumu ik gadus sniegt to pārvaldības atskaiti valstij, kura tiem atlīdzināja izdevumus.
- 12 Lauksaimniecības kooperatīvi tika pārveidoti ar 1999. gada 28. oktobra Likumu Nr. 410 par lauksaimniecības kooperatīvu jauno regulējumu (*legge n. 410 – Nuovo ordinamento dei consorzi agrari*, 1999. gada 11. novembra GURI Nr. 265), ar ko *Federconsorzi* tika izformēta un tika piemērota preventīvā vienošanās ar kreditoriem. Esošie prasījumi ir aplūkoti šī likuma 8. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru:
- “Prasījumi, kas izriet no obligāto krājumu pārvaldības un valsts lauksaimniecības produktu tirdzniecības, kuru veic lauksaimniecības kooperatīvi valsts vārdā un interesēs, un kas ir šiem lauksaimniecības kooperatīviem šī likuma spēkā stāšanās datumā, kādi tie izriet no iesniegtajiem aprēķiniem, kas apstiprināti ar galīgajiem lauksaimniecības un mežsaimniecības ministrijas izpilddekrētiem un reģistrēti *Corte dei conti* [(Revīzijas tiesā)], kā arī izmaksas un procenti, kam iestājies maksāšanas termiņš, skaitot no attiecīgo grāmatvedības rēķinu slēgšanas datuma, kas norādīts tajos pašos dekrētos, līdz 1997. gada 31. decembrim tiek apmierināti, Valsts kases, budžeta un ekonomiskās programmēšanas ministrijai piešķirot kooperatīviem valsts vērtspāpiņus.”
- 13 Šis pants tika grozīts ar 2000. gada 23. decembra Likumu Nr. 388 par valsts gada un daudzgadu budžeta veidošanas noteikumiem (2001. gada Finanšu likums) (*legge n. 388 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2001)*, 2000. gada 29. decembra parastais GURI pielikums Nr. 302.), kura 130. pantā ir noteikts:

[..]

- b) 8. panta pirmā daļa *in fine* tiek papildināta ar šādu daļu: “Šajā punktā norādītie procenti tiek aprēķināti: līdz 1995. gada 31. decembrim atbilstoši oficiālajai diskonta likmei, kam pieskaita 4,4 punktus, ar ikgadējo kapitalizāciju; 1996. un 1997. gadam – tikai atbilstoši likumiskajiem procentiem.”

[..]”

- 14 2012. gada 2. marta Dekrētlikuma Nr. 16, kas tika pieņemts pēc prasības celšanas *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa) pamatlietā, par steidzamības pasākumiem fiskālās vienkāršošanas jautājumā, kontroles procedūru efektivitāti un pastiprināšanu (*decreto-legge n. 16 – Disposizioni urgenti in materia di semplificazioni tributarie, di efficientamento e potenziamento delle procedure di accertamento*, 2012. gada 2. marta *GURI* Nr. 52, turpmāk tekstā – “Dekrētlikums Nr. 16/2012”), kas pārveidots par likumu, grozītā redakcijā, ar 2012. gada 26. aprīļa Likumu Nr. 44 (2012. gada 28. aprīļa parastais *GURI* pielikums Nr. 99), 12. pantā tiek paredzēts:
- “Prasījumi, kas izriet no obligāto krājumu pārvaldības un valsts lauksaimniecības produktu tirdzniecības, kuru veic lauksaimniecības kooperatīvi valsts vārdā un interesēs, kas nav prasījumi, kuri ir apmierināti atbilstoši 1999. gada 28. oktobra Likuma Nr. 410, kas grozīts ar 2000. gada 23. decembra Likuma Nr. 388 130. pantu, 8. panta 1. punktam, kādi tie izriet no iesniegtajiem aprēķiniem, kas apstiprināti ar galīgajiem Lauksaimniecības un mežsaimniecības ministrijas izpilddekrētiem un reģistrēti *Corte dei conti* un kas apmierināmi attiecībā uz personām, kurām uz tiem ir tiesības, kā arī izmaksas un procenti, kam iestājies maksāšanas termiņš, skaitot no attiecīgo grāmatvedības rēķinu slēgšanas datuma, kas norādīts tajos pašos dekrētos, rada procentus, kurus aprēķina: līdz 1995. gada 31. decembrim atbilstoši oficiālajai diskonta likmei, kam pieskaita 4,4 punktus, ar ikgadējo kapitalizāciju, un laikposmā pēc tam – tikai atbilstoši likumiskajiem procentiem.”
- 15 Turklāt Direktīva 2000/35 tika transponēta Itālijas tiesību sistēmā ar 2002. gada 9. oktobra Lēģislatīvo dekrētu Nr. 231 (*decreto legislativo n. 231 – Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali*, 2002. gada 23. oktobra *GURI* Nr. 249), kura 11. pantā ir noteikts, ka tā noteikumi nav piemērojami līgumiem, kas noslēgti pirms 2002. gada 8. augusta.
- 16 2012. gada 9. novembra Lēģislatīvais dekrēts Nr. 192 par grozījumiem 2002. gada 9. oktobra Lēģislatīvajā dekrētā Nr. 231 par Direktīvas 2011/7/ES par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos atbilstoši 10. panta pirmajai daļai 2011. gada 11. novembra Likumā Nr. 180 (*decreto legislativo n. 192, recante Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali, a norma dell'articolo 10, comma 1, della legge 11. novembre 2011, n.° 180*, 2012. gada 15. novembra *GURI* Nr. 267) transponēja Direktīvu 2011/7. Tā 3. pantā ir noteikts, ka tā noteikumi ir piemērojami darījumiem, kas noslēgti no 2013. gada 1. janvāra.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 17 Ar 2004. gada 22. novembra spriedumu *Corte di appello di Roma* (Romas Apelācijas tiesa) noteica, ka *Federconsorzi* kā 58 provinču lauksaimniecības kooperatīvu prasījumu pret ministriju sakarā ar to izdevumiem 1967. gadā obligāto krājumu pārvaldībā cesionāres prasījuma summa ir EUR 511 878 997,39. Lai aprēķinātu šo summu, šī tiesa noraidīja 1999. gada 28. oktobra Likuma Nr. 410 8. panta 1. punkta piemērošanu, uzskatot, ka šī norma attiecās tikai uz izskatāmo strīdu izbeigšanu ar lauksaimniecības kooperatīviem un nav piemērojama citām personām, šo kooperatīvu prasījumu cesionāriem. Tā noteica procentu sākuma datumu 1982. gada 31. janvārī, šī prasījuma rašanās datumu, kompensēja abu pušu savstarpējos prasījumus 1991. gada 4. jūlijā un aprēķināja procentus no atlikušās summas, tos kapitalizējot reizi pusgadā laikposmā no 1991. gada 5. jūlija līdz 2004. gada 30. jūnijam, piemērojot procentus līdz faktiskajai samaksai.
- 18 Šis spriedums tika atcelts ar *Corte suprema di cassazione* 2007. gada 13. decembra spriedumu, kas nosūtīja lietu atpakaļ *Corte d'appello di Roma*, kura ar 2011. gada 14. oktobra spriedumu no jauna konstatēja, ka 2004. gada 30. jūnijā ministrijas parāds sasniedza EUR 511 878 997,39, kam pieskaitāmi

papildprocenti, kas atbilst oficiālajai diskonta likmei, kam pieskaita 4,4 punktus, ko reizi pusgadā kapitalizē, skaitot no 2004. gada 1. jūlija līdz faktiskai samaksai. Šī tiesa tostarp norādīja, ka starp valsti un *Federconsorzi* pastāvēja *ex lege* pilnvarojums ar mērķi deleģēt lauksaimniecības produktu krājumu apgādes funkciju, jo šis pilnvarojums tika īstenots ar pilnīgu pārvaldības un finanšu autonomiju, pienākumu ik gadus atskaitīties un tiesībām uz izdevumu atmaksu.

- 19 Ministrija iesniedza kasācijas sūdzību par pēdējo minēto spriedumu, atsaucoties uz 1999. gada 28. oktobra Likuma Nr. 410 8. panta 1. punkta pārkāpumu.
- 20 Tiesvedības gaitā tiesas ieceltais *Federconsorzi* likvidators tostarp apgalvoja, ka Dekrētlíkuma Nr. 16/2012, kas pieņemts pēc kasācijas sūdzības iesniegšanas un ko ministrija lūdza piemērot, 12. panta 6. punkts ir nesaderīgs ar Direktīvu 2000/35 un 2011/7. Šajā ziņā viņš norādīja, ka ar šo leģislatīvo aktu, kas ir pieņemts pēc šīm direktīvām, Itālijas valsts noteica savam kreditoram ne tikai procentu samazinājumu par maksājumu, kas bija jāsamaksā līdz 1995. gadam, kavējumu, ik gadus kapitalizējot šos procentus, tā vietā, lai tos kapitalizētu reizi pusgadā, bet arī no 1995. gada piemēroja tikai likumiskos procentus, lai gan šīs direktīvas, kā uzskata likvidators, liedza valsts likumdevējam iejaukties, lai liegtu valsts kreditoram tiesības uz nokavējuma procentiem par jau esošu prasījumu samaksas kavējumu, tajā skaitā prasījumiem, kas izriet no attiecībām, kuras radušās pirms 2002. gada 8. augusta vai 2013. gada 16. marta.
- 21 Ministrija lūdza atzīt, ka Direktīva 2000/35 un 2002. gada 9. oktobra Leģislatīvais dekrēts Nr. 231 nav piemērojami pamatlietas faktiem tādēļ, ka, pirmkārt, pušu starpā ir bijis nevis komercdarījums, bet publisko tiesību attiecības un, otrkārt, ka šī direktīva un šis leģislatīvais dekrēts nav piemērojami līgumiem, kas noslēgti pirms 2002. gada 8. augusta.
- 22 *Corte suprema di cassazione* ievadā izklāsta, ka Dekrētlíkuma Nr. 16/2012 12. panta 6. punkts ir piemērojams pamatlietai, jo, šim dekrētlíkumam stājoties spēkā, uz piemērojamo procentu likmi un procentu kapitalizāciju neattiecās nolēmums, kam būtu *res judicata* spēks.
- 23 Iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka nevar tikt izslēgts, ka starp lauksaimniecības kooperatīviem un valsti pastāvošais *ex lege* pilnvarojums obligāto krājumu pārvaldībai ir komercdarījums Direktīvas 2000/35 un Direktīvas 2011/7 izpratnē.
- 24 Tā uzskata, otrkārt, ka nav acīmredzami nepamatota *Federconsorzi* likvidatora tēze, ka šīs direktīvas neļauj pieņemt noteikumus, kas ir piemērojami attiecībām, kuras radušās pirms 2002. gada 8. augusta vai 2013. gada 16. marta, liedzot procentu samaksu par nokavētiem maksājumiem. Tādējādi tā uzskata, ka ir jānovērtē Dekrētlíkuma Nr. 16/2012 12. panta 6. punkta saderīgums ar Savienības tiesību normām.
- 25 Šādos apstākļos *Corte suprema di cassazione* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
 - “1) Vai *ex lege* pilnvarojuma attiecības, kas pastāv starp valsts iestādi un lauksaimniecības kooperatīviem (attiecības, atbilstoši kurām ir radies prasījums, kuru kooperatīvi vēlāk nodeva *Federconsorzi*, un tā savukārt maksātspējas procedūras ietvaros nodeva to saviem kreditoriem) saistībā ar lauksaimniecības produktu piegādi un izplatīšanu, kā tas ir paredzēts 1948. gada 23. janvāra Leģislatīvajā dekrētā Nr. 169 un 1957. gada 22. decembra Likumā Nr. 1294, ietilpst komercdarījuma definīcijā, kas ir sniegta Direktīvas 2000/35 2. pantā un Direktīvas 2011/7 2. pantā?
 - 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai pienākums transponēt Direktīvu 2000/35 (6. panta 2. punkts) un Direktīvu 2011/7 (12. panta 3. punkts), pastāvot iespējai saglabāt spēkā labvēlīgākus noteikumus, nozīmē pienākumu nepasliktināt vai pat izslēgt kavējuma procentu likmi, kas ir piemērojama direktīvu spēkā stāšanās brīdī jau pastāvošajām attiecībām?

- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, vai pienākums nepasliktināt jau pastāvošajām attiecībām piemērojamo kavējuma procentu likmi ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams vienvēidīgam, procentus reglamentējošam tiesiskajam regulējumam, kurā līdz noteiktam laikposmam (šajā lietā – no 1982. gada 31. janvāra līdz 1995. gada 31. decembrim) ir paredzēta likumā nenoteiktas likmes un saliktas procentu likmes piemērošana, kas var būt pat gada, nevis sešu mēnešu likme, ko ir lūdzis piemērot kreditors, un pēc šā laikposma – tikai likumā noteikto procentu samaksa, paredzot tādu regulējumu, kas, ņemot vērā šobrīd izskatāmās lietas īpašos apstākļus [...], ne vienmēr ir nelabvēlīgs kreditoram?
- 4) Vai pienākums transponēt Direktīvu 2000/35 (6. pants) un Direktīvu 2011/7 (12. pants), ciktāl šajās direktīvās saistībā ar aizliegumu ļaunprātīgi izmantot līgumtiesisko brīvību par sliktu kreditoram attiecīgi 3. panta 3. punktā un 7. pantā ir paredzēts, ka netaisnīgi līguma noteikumi vai prakse nav spēkā, nozīmē aizliegumu valstij iesaistīties, pieņemot tiesību normas, kas saistībā ar attiecībām, kurās valsts ir viena no dalībniecēm un kuras ir pastāvējušas direktīvu spēkā stāšanās brīdī, izslēdz kavējuma procentu piemērošanu?
- 5) Ja atbilde uz ceturto jautājumu ir apstiprinoša, vai pienākums neiesaistīties jau pastāvošās attiecībās, kurās viena no pusēm ir valsts, ieviešot noteikumu, kas izslēdz kavējuma procentu piemērošanu, ir piemērojams vienvēidīgam, procentus reglamentējošam tiesiskajam regulējumam, kurā līdz noteiktam laikposmam (šajā lietā – no 1982. gada 31. janvāra līdz 1995. gada 31. decembrim) ir paredzēta likumā nenoteiktas likmes un saliktas procentu likmes piemērošana, kas var būt pat gada, nevis sešu mēnešu likme, ko ir lūdzis piemērot kreditors, un pēc šā laikposma – tikai likumā noteikto procentu samaksa, paredzot tādu regulējumu, kas, ņemot vērā šobrīd izskatāmās lietas īpašos apstākļus [...], ne vienmēr ir nelabvēlīgs kreditoram?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 26 Vispirms ir jānorāda, ka Dekrētlikums Nr. 16/2012 tika pieņemts, kad spēkā vēl bija Direktīva 2000/35, pēc Direktīvas 2011/7 pieņemšanas un spēkā stāšanās, bet pirms pēdējās minētās transponēšanas termiņa beigām.
- 27 Turklāt, kā izriet no šī sprieduma 15. un 16. punkta, Itālijas Republika ir izmantojusi dalībvalstīm Direktīvas 2000/35 6. panta 3. punkta b) apakšpunktā doto iespēju, transponējot direktīvu, neiekļaut līgumus, kas ir noslēgti pirms 2002. gada 8. augusta, un pēc Dekrētlikuma Nr. 16/2012 pieņemšanas ir izmantojusi Direktīvas 2011/7 12. panta 4. punktā paredzēto iespēju neiekļaut līgumus, kas noslēgti pirms 2013. gada 16. marta.
- 28 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *Federconsorzi* prasījums, par ko ir pamatlieta, ir radies saistībā ar attiecībām, kuras iesniedzējtiesa kvalificē kā *ex lege* pilnvarojumu, kurš pastāvēja līdz 1967. gadam, starp Itālijas valsti un lauksaimniecības kooperatīviem, jo šis prasījums radās no izdevumu prasījumu cesijas, ko šie kooperatīvi tika samaksājuši pirms šī datuma valsts vārdā un labā šī pilnvarojuma ietvaros.
- 29 Iesniedzējtiesa tomēr šaubās, vai no pienākuma transponēt Direktīvu 2000/35 un Direktīvu 2011/7, kā arī pirmās direktīvas 3. panta 3. punktu un 6. pantu, kā arī otrās direktīvas 7. un 12. pantu, izriet, ka Itālijas Republika nevarēja tiesiski pieņemt Dekrētlikuma Nr. 16/2012, kas pārveidots par likumu, normas, kuras var grozīt *Federconsorzi* prasījuma procentus tai par sliktu.
- 30 Ņemot vērā šos elementus, ir jāuzskata, ka ar otro līdz piekto jautājumu, kas jāpārbauda kopā un vispirms, iesniedzējtiesa jautā, vai LESD 288. panta trešā daļa un Direktīvas 2000/35 3. panta 3. punkts un 6. pants, kā arī Direktīvas 2011/7 7. un 12. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie liedz dalībvalstij, kura ir izmantojusi pirmās direktīvas 6. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju, otrās direktīvas

transponēšanas termiņā pieņemt tādas tiesību normas kā pamatlietā aplūkotās, kas varētu valsts kreditoram nelabvēlīgi grozīt tāda prasījuma procentus, kas izriet no tāda līguma īstenošanas, kas noslēgts pirms 2002. gada 8. augusta.

- 31 Šajā ziņā ir tikai jānorāda, ka iespēja dalībvalstij, transponējot Direktīvu 2000/35, neieklaut pirms 2002. gada 8. augusta noslēgtus līgumus, kā to ir izdarījusi Itālijas Republika, pieņemot 2002. gada 9. oktobra Leģislatīvā dekrēta Nr. 231 11. pantu, ir skaidri paredzēta šīs direktīvas 6. panta 3. punkta b) apakšpunktā un tādēļ, ja to izmanto, visi tās noteikumi *ratione temporis* nav piemērojami šiem līgumiem.
- 32 Turklāt valsts kreditoram nelabvēlīgs ar leģislatīvu aktu, kas pieņemts Direktīvas 2011/7 transponēšanas termiņā, veikts grozījums tāda prasījuma procentos, kas izriet no tāda līguma īstenošanas, kas noslēgts pirms 2013. gada 16. marta, katrā ziņā nav uzskatāms par tādu, kas varētu būtiski apdraudēt šīs direktīvas noteiktā rezultāta sasniegšanu (skat. spriedumu *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, 45. punkts), jo tās 12. panta 4. punktā dalībvalstīm ir dota iespēja neieklaut līgumus, kas noslēgti pirms šī līguma, un attiecīgā dalībvalsts varēja tādējādi īstenot šo iespēju.
- 33 Tādējādi no pienākuma transponēt Direktīvu 2011/7 nevar izrietēt, ne arī var secināt no šīs direktīvas 12. panta 3. punkta, kas ļauj dalībvalstīm atstāt spēkā vai pieņemt kreditoram labvēlīgākus noteikumus nekā šīs direktīvas prasību izpildei vajadzīgie noteikumi, vai šīs pašas direktīvas 7. panta par netaisniem līgumiem, noteikumiem vai praksi, ka dalībvalsts, kas ir izmantojusi Direktīvas 2000/35 6. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju, Direktīvas 2011/7 transponēšanas termiņā nevar grozīt valsts kreditoram par sliktu tāda prasījuma procentus, kas izriet no tāda līguma īstenošanas, kas noslēgts pirms 2002. gada 8. augusta, tomēr neskarot tiesību aizsardzības līdzekļus, kas valsts tiesībās varētu būt attiecībā uz šādu grozījumu.
- 34 Tā pamatlietā, ja pieņemtu, ka saistība starp Itālijas valsti un lauksaimniecības kooperatīviem var tikt kvalificēta kā “komercdarījums” Direktīvas 2011/7 2. panta izpratnē un tā varētu ietilpt šīs direktīvas materiālajā tvērumā, katrā ziņā direktīva neliedz pieņemt Dekrētikuma Nr. 16/2012 noteikumus.
- 35 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz otro līdz piekto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 288. panta trešā daļa un Direktīvas 2000/35 3. panta 3. punkts un 6. pants, kā arī Direktīvas 2011/7 7. un 12. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neliedz dalībvalstij, kura ir izmantojusi pirmās direktīvas 6. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju, otrās direktīvas transponēšanas termiņā pieņemt tādas tiesību normas kā pamatlietā aplūkotās, kas varētu valsts kreditoram nelabvēlīgi grozīt tāda prasījuma procentus, kas izriet no tāda līguma īstenošanas, kas noslēgts pirms 2002. gada 8. augusta.
- 36 Ņemot vērā uz otro līdz piekto jautājumu sniegto atbildi, uz pirmo jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 37 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti pamatlietas pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

LESD 288. panta trešā daļa un Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 29. jūnija Direktīvas 2000/35/EK par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos 3. panta 3. punkts un 6. pants, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Direktīvas 2011/7/ES par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos 7. un 12. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neliedz dalībvalstij, kura ir izmantojusi pirmās direktīvas 6. panta 3. punkta b) apakšpunktā

paredzēto iespēju, otrās direktīvas transponēšanas termiņā pieņemt tādas tiesību normas kā pamatlietā aplūkotās, kas varētu valsts kreditoram nelabvēlīgi grozīt tāda prasījuma procentus, kas izriet no tāda līguma īstenošanas, kas noslēgts pirms 2002. gada 8. augusta.

[Paraksti]